

Theodorus Couperus

Geboren: ca. 1626

Overleden: 1684

Predikant te: 1647-1664: Idaard (Aegum en Friens)
1664-1684: Warga (Wartena en Warnstiens)

- Geschriften:**
1. Een kort verhael van een gedane reys tot een christel. besoeking, ende een minnel. aensprake van drie leden Christi, aen [!] de na-saten en na-volgers van D. Jean Labadie ... op den 26 julij 1675
  2. De Kostelyckste Schat, Ende de Soetste Delicatessen, Voor de zielen der Heyligen (6 preken over Ps. 119:72 en 103)
  3. Een lelye der dalen ofte Drie heylige en heerlijcke tractaten, bestaende in XXXVI predicatien over verscheydene texten der H. Schriftuer
  4. Een nootwendige verdedinge en bewaringe van de vorige letteren aen de discipulen van D. Jean de Labadie... ende daer by de brief van D. Petrus Yvon ... hier ... beantwoort ... : alles tot Godts ... eere ...
  5. Den verpletterden Satan ende den triumpheerden Christen ofte Verklaringe over de woorden des apostels Pauli, Romeynen 16:20 : voorgesteld in XII predicatien

Levensbeschrijving

Theodorus Couperus werd geboren te Sneek in ca. 1626 onder de naam Dirk Janssen. Hij was de zoon van Jan Janszn (Johannes Johanneszn) Cuiper of Couper, meester kuiper en Dieucke Symons. Het beroep van zijn vader kan een verklaring zijn voor zijn aangenomen achternaam, hoewel er ook bronnen zijn die verwijzen naar een mogelijke Schotse afkomst.

Theodorus trouwde voor 1650 met Geertje Claes en hertrouwde, na haar dood in ca. 1680, in 1682 met Aaltje Limmers.

In mei 1647 werd hij als kandidaat in zijn eerste gemeente te Idaard bevestigd. In 1664 vertrok hij naar Warga om aldaar de herderstaf op te nemen.

De Heere werkt genade vaak in de lijn van de geslachten. Dit bleek ook in het geslacht Couperus. Zijn ongetrouwde broer Johannes was predikant te Tzum. Zijn zoon Petrus, geboren in 1657 in de pastorie te Idaard, zou hem opvolgen als predikant te Warga. Uit deze zoon zouden ook weer drie predikanten voortkomen: Gerardus, Henricus en Johannes die alle drie de kerken van Friesland hebben mogen dienen.

Leed bleef ook Theodorus niet bespaard. In de voorrede op zijn veertien preken over Lukas 8 vers 52 en 53 (de geschiedenis van het dochtertje van Jairus) gericht aan de Grietman Carel van Roorda en zijn vrouw, merkt hij op dat hij zijn twee dochtertjes binnen 3 weken door de dood verloor. " *Hoeveel doordringende redenen de albesturende God heeft om ons mensen, en bijzonder Zijn kinderen, met kruis en zwaarigheid in het algemeen, en met verlies van kinderen in het bijzonder te bezoeken, zo is dit ook wel één van de voornaamste: dat wij daardoor te gevoeliger, te barmhartiger en te medelijdender zouden worden omtrent onze naasten, en de noden en doden van hen en hun kinderen. De vaderlijke roede Gods dan, door de ruggen en harten van mij en mijn huisvrouw heengaande door het wegzeizen van onze twee dochtertjes in de tijd van drie weken, zijn ook niet ledig en zonder vrucht geweest.*" Hij herinnert dan de Grietman en zijn vrouw aan de preek die hij hield over het dochtertje van Jairus ter gelegenheid van de begrafenis van hun dochtertje op 8 november 1653. De man die zelf wist wat het betekende kinderen te verliezen en daardoor geoefend was in het lijden, kon ook anderen daardoor in hun verdriet verstaan en heeft hen mogen troosten vanuit Gods Woord met die troost waarmee hijzelf vertroost was geworden.

Theodorus Couperus ijverde voor de leer der Waarheid die hij zelf had mogen leren kennen en verstaan in zijn leven en die hem lief was geworden. Hij trachtte bijvoorbeeld ook de Labadisten van hun dwalingen af te brengen. Jean de Labadie, die streefde naar een kerk van alleen wedergeboren en ware gelovigen, vestigde zich met zijn volgelingen in Wieuwerd. Kort daarna, in 1675, kwam Theodorus met hen in contact. Hij schreef daarover een verslag "Een kort verhael van een gedane reys..." waarin zijn teleurstelling naar voren komt over het ontvangst wat hij daar kreeg. Hij verwijt hen daarin hun afzondering van de wereld en de Gereformeerde Kerk, zoals de kerk van de Reformatie toen genoemd werd. Ook roept hij hen op terug te keren. Actie roept vaak reactie op, zo ook hier. P. Yvon beantwoordt het schrijven met een verdediging van het Labadistische standpunt. Hierop reageert ds. Couperus weer met een "Nootwendige verdediging..." Het droeg echter geen vrucht want De Labadie bleef helaas volharden in zijn standpunt.

Theodorus Couperus heeft, zoals velen in zijn dagen, de kerk van toen en zelf van nu, mogen dienen met zijn geschriften. Meerdere prekenbundels verschenen van zijn hand, naast de reeds genoemde andere geschriften. In zijn preken verklaart hij eerst grondig de tekst, waarna de leringen volgen. Hierin vinden we de waarschuwingen voor de naamchristenen en ongelovigen en de opwekkingen, vertroosting en vermaningen van Gods kinderen. Een onderscheiden prediking heeft hij dus mogen brengen en het is bij de Heere bekend welke vruchten deze heeft mogen dragen. Zijn preken worden tot op de dag van vandaag herdrukt, zodat hij nog spreekt nadat hij gestorven is.

Een bekende nazaat van Theodorus Couperus is de zo bekend geworden schrijver Louis Couperus.

Bronnen

1. Naamlijst der predikanten, sedert de Hervorming tot nu toe, in de Hervormde Gemeenten van Friesland, ds. T.A. Romeijn.
2. Biografisch Woordenboek der Nederland, A.J. van der Aa, deel 3.
3. Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek (NNBW), P.C. Molhuysen en P.J. Blok, deel 4.

4. Biografisch lexicon voor de geschiedenis van het Nederlands protestantisme, M.G. Pettinga, deel 2.
5. Schatkamer van de Gereformeerde Theologie in Nederland, ds. J. van der Haar.